

Tato povídka působí jako moderní obdoba bezzubých románeků, v nichž se předvádí rozdíl mezi chalupníky a sedláky. Vzdálenost mají překlenout dítky a jejich milování. Je to téma posvěcené tradicí. Čtenář (a zajisté i filmové obecenstvo) bude si však přát, aby onen zájmový a názorový (svět) byl dramaticky vykreslen a definován. Tu je řešiti otázku, je-li to vůbec možné. Myslím, že nikoli. Předloha k tomu totiž neskýtá příležitost.

V posuzovaném treatmentu se zužuje příslovečný spor na soudního radu a chlapce po vyučení. Jde však o spor? Domnívám se, že ne. Soudní rada je tak konciliantní, že jakžtakž snese, aby nezletilec vystupoval v úloze ženicha jeho dcery, dovoluje děvčeti, aby po nějaký čas bydlelo v domku výrostkových rodičů, a ani nepropukne, když mu 15—16letý žabec řekne: Našla jsem si muže! To je přece tolerance, kterou by možná leckterý rybář neosvědčil.

Pokud jde o rybáře z treatmentu, ten je ovšem téhož stříhu jako soudní rada. Ani zmínky o nějaké nedůvěře k vrstvě intelektuálů. Volbu svého synka, který dostal právě za vyučenou, přijímá bez poznámky a stejně přechází i těhotenství své dcery s panským hýskem. (A když jsme u toho: kdo je onen hýsek Vladislav? Treatment ho ukazuje v několika vnějšíkově cynických situacích, ale mlčí o jeho činech stejně jako o jeho poměru k rodině. Je zabit a nikdo z příbuzných se ani neozve.)

Autoři pravděpodobně odhadli, že krátce koncipovaný příběh je nutno zpestřit nějakým vnějším zásahem, a uchýlili se k náhodě, která (Vaškovou rukou) skosí hýska Vladislava. Dramatickým soudním líčením se hra vposled zachraňuje aspoň k prostřednosti. Vedle toho vynalezli autoři i několik dobrých filmových situací (masky, tiskárna atd.).

Celkem lze říci, že kulhající děj je v treatmentu traktován s vkusem. Není v něm sic, co by přímo mluvilo proti realizaci. Jeho tendence (navzdory nedomyšleným heslům) je ušlechtilá, ale člověk, který sleduje dílo Josefa Kopty, bude přesvědčen, že v každé jeho knize je habaděj lepších námětů. Tento neskýtá nic než příležitost k dobrým záběrům na řece, v tiskárně a na maškarní zábavě.

Pokud jde o mravní naučení, jsem jist, že věta „Našla jsem si muže“, proslovená propadlou kvintánkou, vzbudí v každé společnosti smích anebo povzdech.